

– у сфері прав та свобод громадян – забезпечення прав дітей через реформування системи забезпечення прав дітей в умовах децентралізації/

1. Про затвердження Національної економічної стратегії на період до 2030 року: постанова КМУ від 3 березня 2021 р. № 179. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/179-2021-%D0%BF#Text>

2. Про встановлення карантину та запровадження посилених протиепідемічних заходів на території із значним поширенням гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2: постанова КМУ від 22 липня 2020 р. № 641. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/641-2020-%D0%BF#Text>

Лілія ШЕВЧЕНКО

к.е.н., доцент, доцент кафедри

державного управління і місцевого самоврядування

НТУ «Дніпровська політехніка»

СТРАТЕГІЧНІ ВЕКТОРИ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН УКРАЇНИ В УМОВАХ НОВИХ ВИКЛИКІВ

Довоєнний розвиток економіки країни визначався Постановою Кабінету міністрів від 3 березня 2021 р., якою було затверджено Національну економічну стратегію на період до 2030 року, яка мала б стати основою для розробки центральними органами виконавчої влади планів заходів, проєктів програмних і стратегічних документів, проєктів законів та інших актів законодавства. І саме заходи щодо реалізації визначених шляхів досягнення стратегічних цілей і відповідних завдань державної економічної політики були включені до планів діяльності уряду.

У Національній економічній стратегії на період до 2030 року за напрямом «Міжнародна економічна політика і торгівля» визначено візію та стратегічні цілі. Зокрема, зазначено, що «візія напряму: Україна – впливовий учасник міжнародних економічних відносин, надійний економічний партнер у світі» [1].

Стратегічними цілями за напрямом є:

- забезпечення взаємовигідної торгівлі з країнами світу та досягнення розширеного доступу до зовнішніх ринків;
- підвищення конкурентоспроможності українських товарів та послуг, створення позитивного іміджу країни та забезпечення присутності українських виробників на міжнародних ринках;
- модернізація прикордонної інфраструктури та забезпечення ефективного митного регулювання;
- впровадження збалансованої імпоротної політики з комплексною оцінкою потенційного впливу, яка стимулюватиме переважно інвестиційний, а не споживчий імпорт [1].

Як зазначено у документі, досягнення стратегічних цілей дасть змогу збільшити обсяги українського експорту та розширити його географічну структуру шляхом:

- поглиблення торговельної співпраці з ЄС;
- виходу на ключові ринки Азії, Африки та Латинської Америки;
- підтримки та просування українського експорту у світі;
- вирішення питання асиметричності торговельних угод;
- спрощення проходження митних процедур на українському митному кордоні;
- захисту виробничого та експортного потенціалу національних виробників;
- збереження доступу українських товарів на зовнішні ринки [1].

Цільовими індикаторами, які мали бути досягнуто до 2030 р., є наступні.

За стратегічною ціллю 1 «Забезпечення взаємовигідної торгівлі з країнами світу та досягнення розширеного доступу до зовнішніх ринків»:

- збільшення кількості торговельних та дипломатичних представництв в країнах – стратегічних партнерах України за пріоритетними секторами економіки (ЄС, США, країни Азії, Африки, країни Близького Сходу, Китай);

- зменшення рівня кредитного ризику України (зростання показника OECD country risk classification до 5 та до 4 групи ризикованості у майбутньому).

За стратегічною ціллю 2 «Підвищення конкурентоспроможності українських товарів та послуг, створення позитивного іміджу країни та забезпечення присутності українського виробника на міжнародних ринках»:

- досягнення загального обсягу експорту в розмірі не менш як 150 млрд. дол. США до 2030 року;

- частка експорту товарів з використанням у виробництві технологій високого і середньовисокого рівня у загальному обсязі експорту товарів 30 відсотків;

- підвищення частки малого і середнього бізнесу в експорті до 40 відсотків.

За стратегічною ціллю 3 «Модернізація прикордонної інфраструктури та забезпечення ефективного митного регулювання»:

зменшення часу проходження митних процедур до показника, середнього по Європі за рейтингом Індексу легкості ведення бізнесу;

впровадження Європейських стандартів із метою максимальної синхронізації роботи митних органів.

За стратегічною ціллю 4 «Запровадження збалансованої імпоротної політики з комплексною оцінкою потенційного впливу, яка стимулюватиме переважно інвестиційний, а не споживчий імпорт»:

- входження України в ТОП-30 за компонентом «Міжнародна торгівля» рейтингу Індексу легкості ведення бізнесу;

- підвищення частки інвестиційного імпорту не менш як до 30 відсотків [1].

Враховуючи знищення та серйозні пошкодження низки об'єктів стратегічної інфраструктури (зокрема, «Азовсталь», концерн «Стирол», найбільший у країні нафтопереробний завод у Кременчуці, поки що захоплена Запорізька АЕС, на яку припадає понад 40 % потужності всіх атомних станцій країни тощо), досягнення цільових індикаторів НЕС-2030 (зростання реального ВВП не менше ніж удвічі; зростання ВВП на душу населення не менше ніж до 10 тис. дол. США; зростання продуктивності праці не менше, ніж у 1,7 раза; зростання обсягів експорту до 150 млрд дол. США; зниження рівня безробіття до 6 %), на думку експертів є примарним, а тому має бути вже сьогодні ініційоване обговорення перегляду стратегічного для держави документа, який має враховувати нові реалії господарювання: деіндустріалізацію, депопуляцію, деурбанізацію [2].

На сьогодні морські перевезення, головний експортний шлях України, заблокований російськими кораблями та постійними обстрілами портів (так, Росія заблокувала у Чорному морі 94 кораблі зі збіжжям). Україна продовжує торгувати з країнами ЄС (проте торгівля з Росією та Білоруссю припинилася) та отримує критичні матеріали та товари через кордон з ЄС. Критично необхідно розширити можливості для експорту до Польщі та інших країн ЄС залізничним та автотранспортом. Накопичується дефіцит торговельного балансу (імпорт становить 80 – 90 % довоєнного рівня, тоді як експорт значно знизився) [3].

Виходячи з цього, метою Плану економічної відбудови України в поствоєнний період має стати побудова висококонкурентної диверсифікованої структури економіки з розвитком наявних та створенням нових порівняльних переваг, що сприятиме підвищенню рівня добробуту населення. Активізація міжнародних економічних відносин України з країнами світу, зокрема ЄС, може стати ключовим напрямом на шляху досягнення цієї мети. Вкрай актуальними мають стати наступні напрями:

- цілеспрямоване відновлення зруйнованих і розвиток нових продуктивних високотехнологічних секторів з урахуванням сучасних трендів міжнародного економічного розвитку;

- модернізація сільського господарства з наголосом на створенні переробного сектору в інтересах національної економічної та продовольчої безпеки і глобальної продовольчої проблеми;
- сприяння створенню замкнених циклів інновацій;
- інтеграція у глобальні ланцюжки створення доданої вартості;
- глобальні ланцюги постачання та збуту [2].

На думку експертів, «нова структура економіки має забезпечувати генерацію бюджетних доходів, необхідних для реалізації зеленого й цифрового переходів, сталого розвитку та руху в бік зменшення нерівності доходів, що відповідає не лише імперативам глобального розвитку (сталість, кліматична нейтральність), а й курсу на інтеграцію до ЄС» [2].

Список використаної літератури

1. Про схвалення Національної стратегії управління відходами в Україні до 2030 року : розпорядження Кабінету Міністрів України від 08 лист. 2017 р. № 820-р. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/KR170820.html
2. Яким насправді має бути план економічної відбудови України? – пояснюють економісти. URL: <https://tyzhden.ua/Economics/254798>
3. Нарис про відбудову України. URL: https://cepr.org/sites/default/files/news/BlueprintReconstructionUkraine_ukr.pdf

Тетяна ХМІЛЬ

*к.філос.н., доц., доцент
кафедри філософії і педагогіки,
НТУ «Дніпровська Політехніка»*

ГУМАНІСТИЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ

Визначальною умовою державної політики країн з найбільш прискореними темпами розвитку і високим рівнем життя стає пошук усе нових шляхів підвищення ефективності та додаткових резервів. Засновник англійської класичної політичної економії В. Петті ще в XVII ст. підкреслював, що «цінність основної маси людей, як і землі, дорівнює двадцятикратному річному доходу, який вони приносять». Безумовно пов'язуючи рівень вкладів у людський капітал з рівнем розвитку виробництва, економіки, політичної системи та якістю життя в цілому, провідні країни світу невпинно нарощують темпи розвитку інвестицій саме у «людський капітал», доводячи його на перших порах від 2 – 3 % до 15 %, а згодом і до 20 % від валового національного продукту.

За розробку теорії «людського капіталу» були присуджені дві Нобелівські премії Теодору Шульцу в 1979 р. і Гері Бекеру в 1992 р. У зв'язку з цим слід, однак, зазначити, що у цих теоріях мова йде головним чином про економічний бік людського потенціалу. Підтвердженням цього виступають обрані авторами вихідні одиниці аналізу, до складу яких увійшли поняття «раціональна поведінка», «ціна», «дохід» та «вартість». Згідно з цим і сама Нобелівська премія була визнана сферою економічної науки.

Що ж стосується соціальних аспектів, то вони зведені лише до розрахунків «запасу знань». Подібний підхід взагалі залишає відкритими питання про «здібності», «умови» та «бажання» як відтворювати ці знання, так і забезпечувати процес виробництва принципово нових знань. Мета інвестування мотиваційної діяльності також обмежена лише процесами «накопичення професійного досвіду», розвитком людини лише на рівні «навичок» та «звичок» виробляти більше.

Враховуючи, що висока ефективність людського потенціалу не вичерпується лише суто економічними складовими і включає професійні, інтелектуальні, психологічні, виховні, валеологічні, науково-культурні та духовні складові життєдіяльності, то потенційну віддачу соціальних спільнот треба рахувати не на десятки, а на сотні і навіть тисячі відсотків, що приведе до якісних змін не тільки економічних, а й усіх соціальних показників життєдіяльності